

V prvem polletju v talilnicah nižji proizvodni stroški

Delovne enote so v šestih mesecih letošnjega leta dosegle lep uspeh, saj so skupno znižale svoje proizvodne stroške za 116,0 MILIJONOV dinarjev.

PLAVŽ

Delovna enota plavž je edina v talilnicah, ki je zaradi velikih težav v zimskih mesecih prekoračila svoje planirane proizvodne stroške v prvem polletju. Zato oba plavža v tem obdobju nista dosegla planirane proizvodnje grodlja, temveč sta proizvedla 58.168 ton, kar je za 3522 t manj kot je zahteval plan. Posledica nižje proizvodnje so bili precej višji predelovalni stroški in poleg tega je nastopila tudi zvišanje zaradi določenih sprememb pri uporabi posameznih vrst železnih rud v vsipu. Skupno izkazuje oba plavža zvišanje knjižnih proizvodnih stroškov v primerjavi s planiranimi za 66,9 milijonov din, kar je zaradi proizvodnje boljše kvalitete nižje kot je dejanska razlika med planiranimi in dejanskimi stroški.

Tudi ostali oddelki plavža prikazujejo z izjemo apnenice v prvem polletju zvišanje proizvodnih stroškov. Aglomeracija je presegla planirane stroške za 17,9 milijonov din in prazilne peči za 52,3 milijona din. V obeh primerih je vzrok sprememba v uporabi surovin. Kamolom izkazuje zaradi nižje proizvodnje 11,0 milijonov din zvišanja, čistilci plina zaradi nižje proizvodnje 9,7 milijonov din zvišanja, medtem ko je granulacija žlindre le za malenkost prekoračila planirane proizvodne stroške. Apnenica je imela v tem obdobju visoko proizvodnjo, kar je vplivalo na to, da je znižala proizvodne stroške za 5,3 milijone din pod planiranimi.

Skupno so presegli vsi oddelki delovne enote plavž v letošnjem prvem polletju za 147,0 milijonov din planirane proizvodne stroške.

MARTINARNA

Martinarna je v letošnjem prvem polletju obratovala dobro tako z ozirom na proizvodnjo kakor tudi na proizvodne stroške. Po planu bi morala proizvesti 154.730 ton, dejansko pa je izdelala 170.140 ton surovega jekla. Ker je morala obratovati zaradi pomanjkanja starega železa z višjim odstotkom grodlja kot je bilo predvideno in ker je njegova cena višja, je prekoračila brez svoje krivde pri kovinskem vložku planirane proizvodne stroške za 229,1 milijon din. Dosegla pa je znižanje pri kovinskih in nekovinskih dodatkih ter zaradi visoke proizvodnje tudi pri predelavi. Poleg tega je dosegla tudi boljši asortiment, kar je tudi pripomoglo k znižanju proizvodnih stroškov. Skupno je dosegla martinarna kljub visokemu preseganju stroškov pri vlož-

ku knjižno znižanje proizvodnih stroškov v prvih šestih mesecih za 57,8 milijonov din, kar je brez dvoma lep uspeh tega kolektiva.

ELEKTROPEČ

Nova ASEA električna peč je od 15. maja, ko je pričela obratovati, do konca junija izdelala skupaj 5921 ton elektrojekla. Že takoj v začetku je dosegla izredno knjižno znižanje proizvodnih stroškov za 81,3 milijone din, ki je zaradi slabšega proizvodnega asortimenta, kar je za začetek obratovanja razumljivo, znatno manjši kot je bil dejansko dosežen. Vzrok za takšno izredno znižanje

je v uporabi različnih legiranih odpadkov, ki so bili na zalogi že več let in jih v BBC električni peči ni bilo mogoče uporabiti. S tem je bila omogočena znatno manjša poraba različnih zlitin, ki so zelo drage in to je imelo za posledico izredno znižanje stroškov. Seveda je treba upoštevati da, ko bodo vsi legirani odpadki iz stare zaloge porabljeni, potem tovrstno znižanje stroškov v tako velikem obsegu ne bo več možno. Vendar že samo sedanje znižanje je brez dvoma izreden doprinos k čim bolj ekonomskemu obratovanju tega proizvodnega agregata.

BBC električna peč je izdelala v prvih šestih mesecih letošnjega leta 7398 ton elektrojekla, kar je za 783 ton (Nadaljevanje na 2. strani)

ŽELEZAR

JESENICE, 28. avgusta 1965
LETO VII

Poština plačana v gotovini
Številka 35

6. redna seja upravnega odbora

V ponedeljek, 23. avgusta 1965, je bila 6. seja upravnega odbora železarne. Na seji so razpravljali o operativnem načrtu za avgust, o predlogu reorganizacije vzdrževanja, pregledali sklepe prejšnje seje in reševali nekatera tekoča vprašanja in prošnje.

Največ razprave so posvetili reorganizaciji vzdrževanja. Člani upravnega odbora so menili, da je predlog reorganizacije zelo dobro pripravljen in da je ta predlog do sedaj najboljši ter so ga sprejeli brez pripomb. Zadolžili so upravo podjetja, da sedaj na podlagi predloga reorganizacije pripravi za eno prihodnjih sej predlog vršilcev dolžnosti. Ti bodo sestavljali obenem tudi strokovno delovno grupo, ki bo delala na nadaljnji podrobni organizaciji vzdrževanja. Razpise za

delovna mesta po novi organizaciji pa bodo izdali, ko bo ta dokončno sprovedena.

Predlog reorganizacije vzdrževanja je upravni odbor odstopil še komisiji za organizacijo s priporočilom, da ga posreduje delavskemu svetu železarne v potrditev.

Od ostalih vprašanj, o katerih je razpravljal upravni odbor, želimo seznaniti naše bralce o naslednjem:

1. Po pooblastilu delavskega sveta železarne in na predlog gostinske enote »Železar«

je upravni odbor določil nove cene prehrani v naših menzah in sklenil, da znaša mesečna vrednost treh obrokov dnevno 18.990 dinarjev, za poročene delavce, ki živijo ločeno od svoje družine, pa 16.170 dinarjev. V kantinah železarne pa je upravni odbor odobril, da gostinska enota lahko uporabi največ 75% pribitka na nabavne cene, so pa zadolžili enoto, da

poizkuša pribitek še zmanjšati.

2. Upravni odbor je odobril, da se mesečna akontacija, ki se izplačuje prvega v mesecu, poveča s sedanjih 15.000 na 20.000 dinarjev.

V nadaljevanju seje je upravni odbor razpravljal še o nekaterih službenih potovanjih v inozemstvo ter potrdil predlog komisije za reševanje prošenj.

Sprejeli so akcijski program

Na zboru delovne enote, ki so ga imeli v konstrukcijski delavnici 17. avgusta, so razpravljali o poročilu uprave o stanju z rekonstrukcijo železarne ter o svojem notranjem akcijskem programu. Na poročilo o rekonstrukciji so imeli pripombo glede prostorov za konstrukcijsko delavnico, ko se bo jeklovlek presečil v celoti na Belško polje. Menijo, da delitev na dva trakta, na enega za elektro delavnico in enega za konstrukcijsko delavnico, za njih ni sprejemljiva, ker bodo imeli še manj prostora kot ga imajo sedaj.

V zvezi z ukrepi po novi gospodarski reformi pa so na predlog obratovodstva sprejeli naslednji akcijski program:

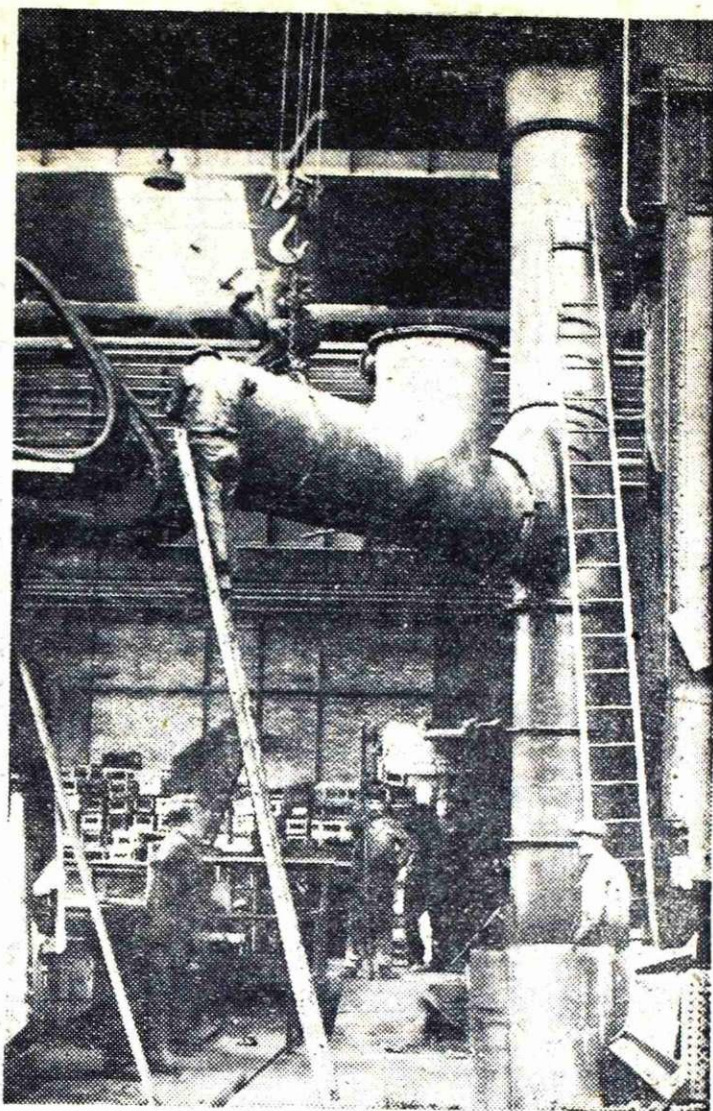
1. Priporočajo pripravi dela OZOD, da opozori naročnike — proizvodne obrate, na boljše disciplino pri naroči-

lih. Predvsem je potrebno, da so naročila pravočasna, če je le to mogoče, ker bo samo tako mogoče v redu pripraviti ustrezni material in organizirati delo. Na tak način bodo dosegli prihranek na delovnem času.

2. Poostriiti morajo nadzor nad izkoriščanjem delovnega časa (malice, predčasno zapušcanje delovnega mesta in podobno).

3. Čimprej morajo uvesti stimulativen način nagrajevanja, oziroma takšno nagrajevanje, ki bo nudilo možnost boljšega zaslužka za večjo storilnost. Sedanje nagrajevanje po opravljenih urah ne daje možnosti za meritev dela in kvarno vpliva na delovno disciplino.

4. Prihranke na porabi energije bodo lahko ugotavljali šele, ko bodo vgradili potrebne merilne naprave.

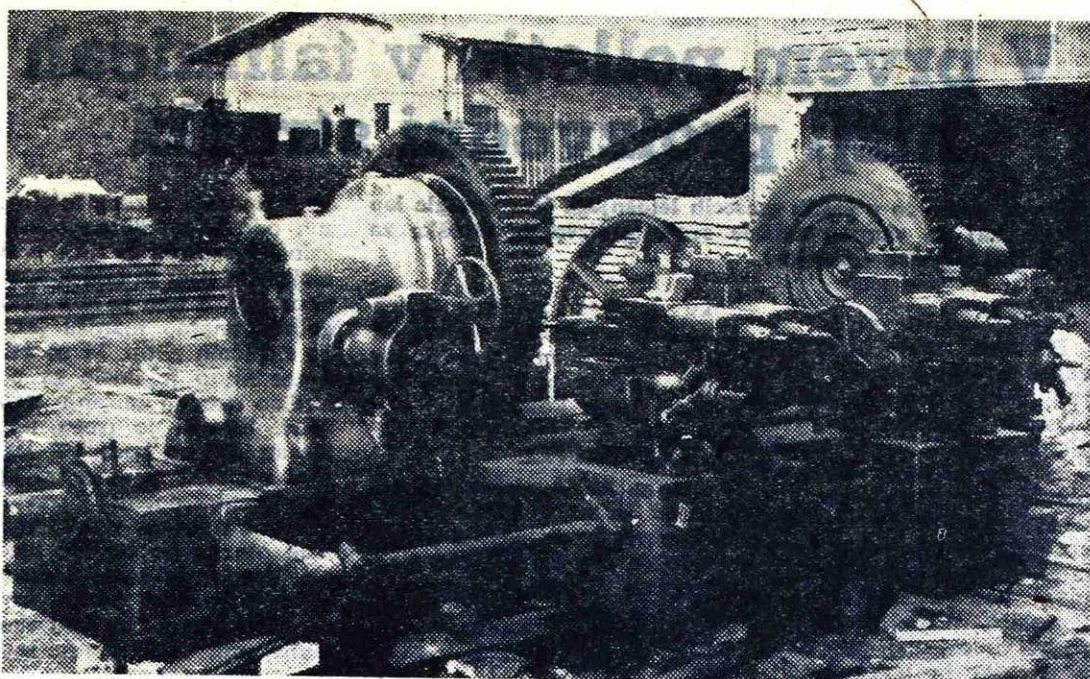

Na novi ASEA električni peči montirajo napravo za odvajanje dimnih plinov

PREGLED

DOSEZENIH OSEBNIH DOHODKOV
NA 1 PLACANO URO V PRIMERJAVI Z OSEBNIM
DOHODKOM PO ANALITIČNI OCENI

	Po anal. oceni IX-XII. 64	v juliju	Povprečno od januarja do julija	Razmerje dosež. OD I-VII. proti OD po A. oc.
plavž	277,86	345,70	290,51	104,6
martinarna	293,12	354,50	400,08	136,5
elektropeč	298,48	407,54	350,18	117,3
šamotarna	271,70	320,05	291,52	107,3
livarna	296,51	378,93	328,35	110,7
skupaj topilnice	288,00	358,02	348,33	120,9
Javornik I.	279,39	271,72	276,50	99,0
Javornik II.	263,93	312,29	285,45	108,1
valjarna 2400	276,91	300,94	274,55	99,1
žična valjarna	290,48	276,83	289,29	99,6
jeklovlek	267,65	297,97	285,75	106,8
strugarna valj.	290,14	296,86	282,57	97,4
skupaj valjarne	275,97	290,08	281,24	101,9
hl. valj. žičarna	280,79	274,71	271,07	96,5
cevarna	267,63	224,87	262,84	101,3
žebļarna	268,99	205,48	251,55	93,5
elektrodni odd.	251,47	274,90	247,17	98,4
skupaj pred. obr.	272,44	259,45	264,45	97,1
meh. del. Jes.	297,77	294,88	323,80	108,7
konstr. del. Jes.	300,33	268,16	314,33	104,7
elektro del. Jes.	299,14	292,16	324,63	108,5
gradbeni odd.	299,26	292,14	329,52	110,1
vzdržev. Javk.	298,27	268,20	302,91	101,6
promet	281,07	322,04	296,19	105,4
transport	254,71	326,91	319,51	125,4
elektro-topl. en.	291,57	361,43	313,50	107,5
plinska in vodna	290,83	397,00	317,74	109,3
plinski generat.	273,12	382,74	317,04	116,1
energetsko gospod.	325,65	375,01	314,24	96,5
skupaj str. energ.o.	291,23	308,18	312,59	107,3
projektivni biro	344,52	366,12	355,77	103,3
OTK	301,89	368,26	319,67	105,9
raziskovalni odd.	358,85	446,63	387,69	108,0
upravne službe	305,77	354,08	305,77	100,0
železarna	286,60	314,83	305,80	106,7

KOLESNE DVOJICE BOMO LAHKO STRUŽILI STIRIKRAT HITREJE

Tekalne površine kolesnih dvojic na vagonih morajo biti v mejah toleranc, da ne pride do iztirjenj in da enakomerno tečejo po tračnicah. Po izrabi je površina kolesa oziroma bandažev treba stružiti, da dobijo zopet osnovno predpisano obliko. Za to delo je normalno potrebna posebna stružnica za kolesne dvojice, ki je do sedaj nismo imeli. Zato smo morali kolesne dvojice stružiti na planski stružnici, na kateri je to trajalo 36 ur. Sedaj smo dobili za naše potrebe odgovarjajočo stružnico. Z njo bo isto delo možno opraviti štirikrat hitreje. To je prav gotovo prispevek zmanjšanju stroškov v našem podjetju.

V prvem polletju v talilnicah nižji proizvodni stroški

(Nadaljevanje s 1. strani)
več kot je predvideval plan. Dosegla je knjižno znižanje proizvodnih stroškov za 61,1 milijonov din in sicer predvsem zaradi manjše porabe zlitin na račun legiranih odpadkov ter boljšega kvaliteta asortimenta.

Žarilnica blokov je dosegla za 1,0 milijon din znižanja, medtem ko je **obdelovalnica blokov** presegla planirane proizvodne stroške za 9,3 milijone din, in sicer predvsem zaradi vzdrževanja izrabljenih strojev.

LIVARNE

Siva livarna je izdelala v prvem polletju 5785 ton sive litine, kar je za 305 ton več kot je predvideval plan. Pri tem je knjižno presegla pla-

nirane proizvodne stroške za 5,2 milijona ton, in sicer delno zaradi kovinskih dodatkov in delno zaradi predelave.

Jeklolivarna je s proizvodnjo 1080 ton jeklolitine presegla polletni proizvodni načrt za 330 ton. Dosegla je knjižno znižanje stroškov v višini 51,6 milijonov din, in sicer predvsem na račun predelave, katere stroški so bili zaradi visoke proizvodnje precej nižji kot planirani.

Kovinolivarna je imela proizvodni načrt za prvo polletje 90 ton odlitkov in ga je presegla za 13 ton. Dosegla je znižanje proizvodnih stroškov za 6,7 milijonov din, in to zaradi doseganja boljšega proizvodnega asortimenta.

Modelna mizarna izkazuje zvišanje proizvodnih stroškov za 1,5 milijonov din zaradi nekaterih še neobračunanih del.

ŠAMOTARNA

Tudi šamotarna je v prvem polletju obratovala dobro, saj je izdelala skupno 12.374 različnih ognjevzdržnih opek in mas, kar je za 1494 ton več kot je bilo planirano. Istočasno je dosegla tudi znižanje proizvodnih stroškov, in sicer knjižno za 23,5 milijonov din. Ti nižji proizvodni stroški gredo na račun večje uporabe odpadkov, kar je znižalo stroške vložka in pa zaradi nižjih stroškov predelave.

K.

Začasna navodila za urejanje delovnih razmerij

POPRAVEK

V zadnji številki bi se moral prvi odstavek o **PRENEHANJU DELA** pravilno zaključiti: »Če pa delavec brez pristanka pristojnega organa, ki odloča o prenehanju dela, preneha delati v železarni pred iztekom odpovednega roka, je s tem »samovoljno« prenehal z delom in storil hujši (ne manjši) prekršek delovnega reda z vsemi posledicami povrnitve škode.«

Nadaljevanje in konec

— **UVELJAVLJANJE PRAVIC IZ DELA:** Delavec železarne ima pravico ugovora na delavski svet železarne

preko komisije za prošnje in pritožbe zoper vsako odločbo, s katero je bilo odločeno o njegovih pravicah in dolžnostih, ki izvirajo iz delovnega razmerja. Rok za ugovor je 15 dni po vročitvi odločbe. Pristojni organ druge stopnje mora odločiti o ugovoru v 30 dneh od dneva vložitve ugovora. Odločba o ugovoru je dokončna.

Ce delavec železarne meni, da mu je z dokončno odločbo delavskega sveta Železarne Jesenice kršena njegova pravica, jo sme uveljavljati s tožbo pri rednem sodišču. Rok za tožbo je 30 dni, rok za vložitev tožbe, s katero se

uveljavlja denarna terjatev pa dve leti.

Delavec železarne ima pravico biti navzoč na sestanku vsakega organa upravljanja, kadar se odloča o njegovi pravici ali dolžnosti v železarni.

— **CIVILNOPRAVNO RAZMERJE:** Za opravljanje del, ki po svoji naravi in pomenu za organizacijo dela v železarni zaradi svojega majhnega obsega ali zaradi občasnosti ne zahtevajo, da bi se uvedlo novo delovno mesto (ta dela so določena v začasnih navodilih), se ne vzpostavlja delovnega razmerja, pač pa se sklene med delavcem, ki to občasno delo prev-

zame in Železarno Jesenice civilnopravno razmerje.

Za opravljanje teh del se lahko sklene pogodba o delu le z osebam, ki jim tako delo ni glavni vir dohodkov za preživljanje, ki ne pridobijo pravic iz delovnega razmerja in tudi ne lastnosti zavarovanja po predpisih o socialnem zavarovanju.

Delavcu pripada za dela, opravljena v smislu civilnopravnega razmerja dogovorjena nagrada.

Civilnopravno razmerje oziroma pogodbeno delo sklepa v imenu Železarne Jesenice direktor kadrovskega sektorja.

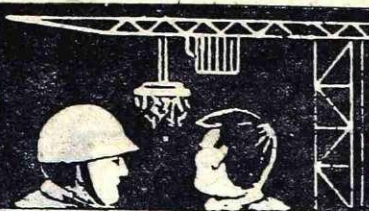
Civilnopravno razmerje preneha ob izvršitvi prejetega dela oziroma naloge, na željo pogodbenih strank pa lahko tudi ob vsakem času.

To so torej nekatera najvažnejša določila teh začas-

nih navodil za urejanje medsebojnih odnosov članov železarne, ki so jih bile delovne skupnosti dolžne takoj sprejeti. Ti kriteriji nam bodo obenem služili tudi kot izhodišče za dokončno formulacijo vseh notranjih predpisov s področja delovnih razmerij. In končno! Kljub temu, da gre le za začasne sklepe pa nam je že s temi navodili uspelo približati se namenu temeljnega zakona o delovnih razmerjih in to, da gre delovnim ljudem na temelju njihovega dela dolžnost in pravica, da svoje odnose v zvezi z delom sami in kar najbolj neposredno urejajo in da o medsebojnih pravicah in dolžnostih odloča le delovna skupnost in njeni kolektivni organi skladno z načeli samoupravljanja.

H. S.

Nesreče

TALILNICE PLAVZ

Ratko Ninič, delavec na livnem polju, je zapiral odprtino zračne šobe na plavžu. Pri tem je skozi odprtino bruhnil plamen in opeknel ponesrečenca po obrazu.

MARTINARNA

Ludvik Rugelj, žerjavovodja, je privijal matico na žerjavu. Pri tem mu je spodrsnil ključ, tako da si je poškodoval levo roko.

Božo Pančur

PREDELOVALNI OBRATI HVZ

Franc Pogačnik, žičar na Grūna stroju, je hotel z žerjavom pri stroju prestaviti odvijalec žice. Ker pa je odvijalec slabo zapel, se je le-ta odpel in ga udaril na levo stran prsnega koša.

Pavel Noč, rezalec tračnega železa na krožnih škarijah, se je pri snemanju že obrezanega kolobarja z navijalnega bobna urezal s koncem kolobarja v koleno desne noge.

Ivan Keler, rezalec tračnega železa na krožnih škarijah, se je pri odvijanju odpadkov urezal z ostrim koncem tračnega železa v dlan desne roke.

Stanko Klinar, žičar, je delal na žičarskem stroju. Ker pa so tla okrog stroja zaradi vlečnega lužila mokra, mu je spodrsnilo, pri čemer je udaril z desno roko v kolobar in se zbodel v dlan.

Avguštin Čufer, žičar na grobem vleku, se je pri prijemu zadnjega konca žice na navijalnem bobnu zbodel z žico skozi zaščitno rokavico v dlan leve roke.

CEVARNA

Jakob Prevc, valjavec cevi, se je pri odrezovanju zadnjega konca tračnega železa (jezika) udaril po prstu desne roke in si ga zlomil.

Stanko Vidmar, preglednik pocinkanih cevi, je nakladal cevi na voz ter si pri tem poškodoval palec leve roke.

ŽEBLJARNA

Milič Kostić, okovalec sodov v zavijalnici, se je peljal z bremenom (naložene palete) na viličarju. Zaradi preobremenjenosti se je viličar postavil na sprednja kolesa,

POJASNILO!

V članku »Je bilo biogradska vino res čisto«, objavljenem v zadnji številki kot odgovor na članek »Kozarec čistejša biogradskega vina«, ki je bil objavljen v 31. številki je nekaj netočnosti. Tako avtor prvega članka ni trdil, da je bilo preveč riža, kar se mu očita v odgovoru in prav tako za vino navaja ceno 250 oziroma 300 dinarjev in ne 350 dinarjev kot je navedeno v odgovoru.

tako da je breme s ponesrečencem vred padlo z vilic. Pri tem mu je sod stisnil levo nogo. Zoran Krejč

STROJNO-ENERGETSKI OBRATI MEHANIČNE DELAVNICE

Cveto Javorski, ključavničar — tehtničar v delavnici tehtnic, si je med skladanjem uteži na tehtnico poškodoval sredinec leve roke.

Alojz Mertelj, pomožni delavec pod žerjavom v mehanični delavnici, je pospravljajal zaboje za ostružke. Ker mu je spodrsnilo, je padel in si poškodoval komolec leve roke.

ELEKTRO DELAVNICA

Rada Arha, električarja signalnih naprav na prometu, je med popraviлом diesel lokomotive najprej para opek-

la po obrazu, nato pa je zdrsnil z lokomotive in si poškodoval še mezinec desne roke.

VZDRŽEVANJE JAVORNIK

Marjan Pavlovič, ključavničar v mehanični delavnici, si je med pritrdjevanjem ležaja pogonske osi dvizne mize v valjarni 2400 poškodoval mezinec leve roke.

PROMET

Srečku Piperju, premikaču ozkotirne proge na Javorniku, je med spenjanjem voz spenjača stisnila mezinec desne roke.

Tone Koren

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage žene in mame

NEŽE CUZNAR

roj. Mlinar

se zahvaljujemo vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti ter darovali toliko cvetja in vencev. Iskrena hvala sodelavcem prometnega oddelka za darovani denar za venec.

Posebno se zahvaljujemo strežnemu osebju ter zdravnikom internega oddelka jeseniške bolnišnice. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: mož Jože, sin
Jože in hčerka Lenca z družino

Božo Pančur

VERKO GASAR

Preteklo nedeljo je na Jesenicah umrl Verko Gasar, nekdanji urednik glasila OF »Jeseniški kovinar« in pozneje stalni dopisnik »Glasa Gorenjske«.

Rojen je bil 26. decembra 1906 na Koroški Beli v delavski družini. Že pred drugo svetovno vojno je bilo njegovo življenje dokaj trdo in večkrat je bil brez dela ter za služka. Že julija leta 1941 so ga Nemci izselili v Valjevo skupaj z ostalimi Jeseničani. Bil je med tistimi izseljenci, ki so se leta 1944 pridružili borbem za svobodo. Boril se je v VI. liški četi I. proletarske brigade ter sodeloval v borbah za osvoboditev Beograda in zemunskega mostu. Bil je tudi odlikovan z redom Zasluge za narod, leta 1946 pa je bil demobiliziran kot oficir JLA.

Po osvoboditvi je bil med tistimi aktivisti na

Jesenicah, ki so si prizadevali, da bi čim bolj ublažili posledice, ki so ostale na Jesenicah po drugi svetovni vojni. V prvih povojnih letih je bil odgovorni urednik že omenjenega časopisa, napisal pa je vrsto člankov, črtic, podlistkov in pesmi. Ob njegovi smrti so našli še precej neobjavljenega gradiva, predvsem pesmi, ki jih je pokojni Verko napisal med okupacijo, ko je bil v izseljeništvu v Srbiji.

Posledice druge svetovne vojne so vedno bolj vplivale na njegovo zdravje, tako da je v nedeljo zaradi zahrbtnih boleznih umrl v socialno zdravstvenem domu »Dr. Franceta Berglja« na Jesenicah. Pokopali so ga v sredo popoldan na Blejski Dobravi, zadnjič pa se je od njega poslovilo mnogo Jeseničanov, ki so ga poznali in ga bodo tudi ohranili v lepem spominu.

Tudi gasilski dom se je moral umakniti

Te dni so pričeli podirati bivši gasilski dom poleg stavbe OTK, ker bo prav na tem mestu zgrajena nova stavba in nov glavni vhod v železarno.

Ker je stari gasilski dom služil več desetletij našim gasilcem zelo koristno, je prav, da omenimo njegov pomen tudi sedaj, ko je že odslužil svojemu namenu in se je moral umakniti novemu objektu.

Zal nimamo na razpolago točnih podatkov, kdaj je bil zgrajen. Starejši ljudje, predvsem naši železarji, vedo povedati, da je bil zgrajen takoj, ko so odstranili prvo gasilsko orodjarno, oziroma dom, ki je stal v bližini naše martinarne. To je bilo nekako pred šestdesetimi leti. V gasilskem domu, ki ga sedaj ni več, so se zbirali naši gasilci in skrbeli na organiziran način za varnost pred požari in drugimi elementarnimi nesrečami, ki bi lahko prizadele obrate naše železarne. Čeprav je bil gasilski dom majhen in ni več odgovarjal zaradi utesnenosti prostorov potrebam naših gasilcev, so se vseeno shajali in pod vodstvom gasilskih strokovnjakov učili, kako bi se najhitreje obvarovali pred ognjem in s tem tudi pred veliko materialno škodo, ki jo povzročajo požari.

Šele po osvoboditvi so naši gasilci dobili nov moderno opremljen gasilski dom, ki spada med najlepše tovrstne objekte v državi, v njem pa imajo sodobno opremo za gašenje požarov. Čeprav so se gasilci preselili že pred leti v nove prostore, pa vseeno niso zanemarili starega gasilskega doma, ki je tako simboliziral le še zgodovino gasilske organizacije. V prostorih starega gasilskega doma je bila poleg rešilne postaje št. 1 gasilska straža, oziroma reševalci, ki opravljajo reševalno službo na plinovodih, vse do preteklega tedna, ko se je morala umakniti v nov prostor poleg vratarja zaradi predvidenega rušenja.

Starega gasilskega doma v železarni ni več

Življenjski jubilej Edija Cenčka

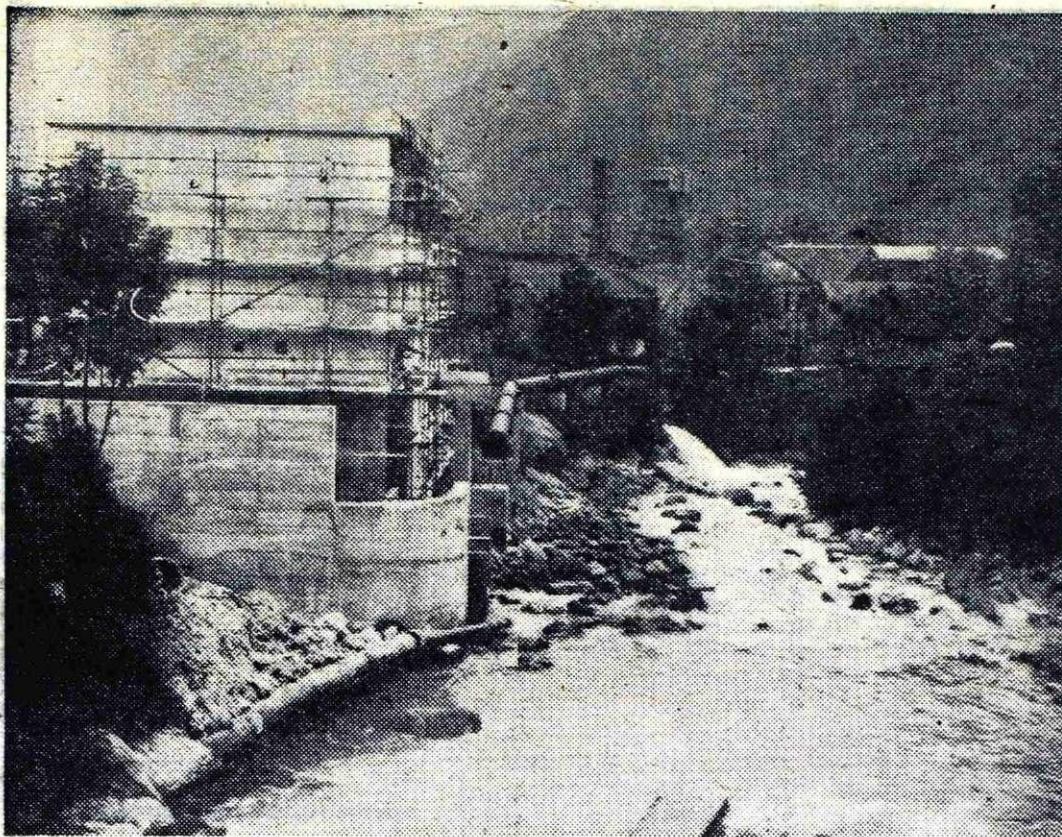
Pred kratkim je praznoval 50-letnico rojstva glavni mehanik železarne Edi Cenček. Rojen je bil 13. avgusta 1915 v družini jeseniškega livarja Cenčka. Ker je med prvo svetovno vojno bilo veliko pomanjkanje, lahko ugotovimo, da se njegovo življenje ni začelo v izobilju in tudi med obema vojnama položaj ni bil rožnat, kajti borba za denar je bila trda.

Res je, da Cenčkovi niso bili najslabše, vendar proletarska družina ni imela

premoženja in so se preživljali samo z zaslužkom. Zato je moral sin Edi med šolanjem s priložnostnimi deli pomagati očetu pri preživljanju družine. Bil je vzoren otrok in pozneje mladenič ter se je že v mladih letih naučil discipline in uspešnega dela. Ko je končal osnovno in meščansko šolo, se je leta 1931 šel učiti strojnega ključavničarja. Kljub temu, da je bil dober učenec in da so bili tudi njegovi starši prizadevni, je le s težavo dobil učno mesto. Zaradi izredne inteligence in vestnosti se kmalu ugotovilo, da poklic zanj odgovarja, tako da je pozneje postal odličen strokovnjak. Tudi pozneje se je izpopolnjeval na tečajih in s študijem strokovne literature ter opravi delovodski izpit. Po 21 letih prakse, ko je podjetje temeljito spoznal, je bil imenovan za glavnega mehanika. Na tem delovnem mestu je že 14 let. Doživel je že vrsto reorganizacij in rotacij, vendar je kljub temu ostal na svojem delovnem mestu, kjer z bogatimi delovnimi izkušnjami opravlja delovne naloge. Med vzdrževalci je zelo priljubljen in zato mu je uspelo, da vzdrževalci v železarni predstavljajo team, ki je vedno pripravljen, da stori vse za napredek proizvodnje, ki mora potekati ob čim manjših zastojih. Ima veliko zaslug in tudi z osebnim vzgledom je pogosto dokazal razumevanje in pomagal ob vsakem času pri reševanju problemov. Čestitkam, ki jih je prejel Edi Cenček od svojih delovnih tovarišev iz vzdrževalnih obratov ter ostalih delovnih enot v železarni, se pridružujemo tudi mi.

Edi Cenček

Nova čistilna naprava blizu jezca na Stari Savi je pokrita

Nezakoniti sklepi

Čeprav je kadrovski sektor po sklepu delavskega sveta Železarne Jesenice organiziral po delovnih enotah tolmačenje novih zakonskih navodil in predpisov za urejanje delovnih razmerij članov železarne, se dogaja, da samoupravni organi v posameznih delovnih enotah sprejemajo pri odrejanju kadrovske politike tudi »nezakonite sklepe«. Tako je ena izmed delovnih enot sprejela med ostalimi tudi sklep, »da bo v bodoče disciplinska komisija delovne enote premeščala delavce, ki odklanjajo nedeljsko delo, na nižja delovna mesta«, kar pa ni skladno s temeljnimi zakonom oziroma začasnimi navodili za urejanje delovnih razmerij in začasnim navodilom o postopanju pri kršitvah delovnih dolžnosti.

Zaradi tega opozarjamo vodstva in samoupravne organe delovnih enot, da se pri sprejemanju sklepov, ki urejajo medsebojne odnose, v bodoče dosledno pridržujejo določil temeljnega zakona, kot tudi začasnih navodil za urejanje delovnih razmerij.

V kolikor pa se pojavijo določene nejasnosti pri sprejemanju sklepov, ki urejajo delovna razmerja, pa svetujemo da se tako vodstva kot samoupravni organi v bodoče obračajo za strokovno pomoč na kadrovske službo.

Železna ruda in žebli

V prihodnji številki »Železarja« bomo začeli objavljati v nadaljevanjih razgovor med očetom in sinom o proizvodnji jekla in jeklarskih izdelkov pod naslovom »Železna ruda in žebli«. Za to smo se odločili na pobudo prosvetnih delavcev in staršev šoloobveznih otrok, ki so nas večkrat prosili za tako gradivo. Torej bo to gradivo namenjeno predvsem šolarjem, zato ga bomo skušali posredovati v njim razumljivi obliki. Torej od prihodnje številke naprej vsak teden sestavek v nadaljevanjih »Železna ruda in žebli«, ki ga bo pisal inž. Avgust Karba, opremljen pa bo tudi s številnimi fotografijami, risbami in skicami.

Meščanska šola na Jesenicah

Oris zgodovine jeseniškega šolstva

Tretji avstrijski šolski zakon, ki je bil sprejet 14. maja 1869, je uveljavil dve vrsti osnovnega šolstva in sicer poleg obvezne ljudske šole še meščansko šolo, v katero so vstopali učenci po uspešno končanem petem razredu osnovne šole. Meščanske šole so imele po tri razrede, torej šesto, sedmo in osmo šolsko leto osnovne šole; ustanavljali pa so jih v večjih trgovskih in industrijskih središčih — v mestih, od tod tudi ime — meščanska šola. Zakon je sicer predpisoval dve vrsti osnovnega šolstva, ljudsko in meščansko šolo, torej obe obvezni šoli, toda meščanske šole so ustanovili redkokje; kjer pa so bile niso bile obvezne, temveč so postale izborne šole, kajti vanje so

se vpisovali učenci — prostovoljno, medtem ko so drugi učenci lahko nadaljevali svoje obvezno osemletno šolanje v osnovni šoli.

Prve predloge da bi ustanovili trirazredno meščansko šolo tudi na Jesenicah, zasledimo med narodnostnimi in političnimi boji med Slovenci in Nemci na Jesenicah po letu 1900; Nemci so se zavzemali za ustanovitev nemške zasebne osnovne šole (sicer štirirazrednice, a z osemletno šolsko obveznostjo), Slovenci pa niso bili enotni; eni so zahtevali dve slovenski javni štirirazrednici, drugo pa eno osemrazrednico za vse Jesenice, o čemer je že bilo govora v prejšnjih odstavkih v orisu zgodovine jeseniškega šolstva. V »Slovincu« z dne 4. novembra 1905 je jeseniški dopisnik

objavil pod naslovom »Meščanska šola« sledeče: »Če je občina res pogorela glede osemrazrednice, potem naj nemudoma vloži prošnjo za meščansko šolo. Jesenice bodo središče okrajnega glavarstva, ko bo izdelana nova železnica (alpska železnica — Celovec — Beljak — karavanški predor — Jesenice — Trst, op.). Nikjer ni zlepa tako potrebna meščanska šola, kot ravno v tem delu Kranjske, kjer je velika obrt tako razvita, da bo tu v doglednem času industrija popolnoma zagospodovala. Cela Kranjska ima sedaj eno samo meščansko šolo na deželi, namreč v Krškem; menda ne bomo zastoj prosili za tako šolo v gorenjski dolini, kjer je gotovo bolj potrebna kot v Krškem. Za jeseniško občino bo me-

ščanska šola velikanskega pomena in tudi je občina ne bo sama zidala, temveč cel okraj.«

Po tej časopisni vestici ni v takratnem slovenskem časopisju nič več govora o zahtevi, da bi ustanovili na Jesenicah meščansko šolo — vse do razsula Avstro-Ogrske po končani prvi svetovni vojni 1. 1918. Po ustanovitvi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev (drugih narodnosti v stari Jugoslaviji niso priznali) je zapustilo slovensko ozemlje precej nemškega uradništva; nemške šole so bile ukinjene, slovenščina je postala uradni jezik na železnici, pošti, skratka v vseh uradih, pa tudi v trgovini, obrti in industriji; povsod je manjkalo ustreznih uradnikov in uslužbencev, industrijskih delavcev, obrtnikov, trgovcev.

To vrzel naj bi izpolnile razne strokovne in srednje šole, pozneje še slovenska univerza v Ljubljani; med šolami pa prvenstveno absolutni meščanski šol. ki so se lahko

Brskal se po :
Zato, da bi njegov
dognati, kdaj je
pravzaprav odgo
vzdrževanje napra
za naprave same.
nost za osnova s
nadaljevanje OS)
statusa lastništva
sredstva so izruži
ba je podastila
skupnost železarne
da upravlja njim
ja in skrbi njih
dukcijsko in ter
odgovornost OS
ni kolektiv. Sploš
tivna odgovornost
na sredstva se z
lovne skupnosti d
se deliti zato ker i
proizvajalci take
strojev, do gradbe
za ali maritve p
Statut železarne
147. členu in sester
ku enolično pogoča
tovodja v dojni
govarja za njo v
osnovnih sistem
gram korišča str
vesticijskega vzdrž
sodeluje pri buri
potrebe delovne
varja dalje di za
uporabljanje stroje
prav. Obratodja i
koča in preventiv
valna dela asis
vzdrževanje pomoč
zanj in v njegove
naroča, vod in l
vsa vzdrževanja del
tu ter ureja tehnič
mentacijo obta.
Pri tem stvarn
čilu se vpraša, al
da naprtno obrat
lovne enote obliko
nosti. V prvosti c
obratovodja pro
za kvaliteto kol
ljudi, ki dela pri s
pravilno kočenje

Vzdrževalni asistenti po reorganizaciji

Krajevni praznik na Javorniku

tal sem po statutu ZJ. da bi njegova poizkusil ti, kdo je v železarni prav odgovoren za vanje naprav oziroma prave name. Odgovor- a osnoda sredstva (v evaniju OS) izhaja iz i lastništva. Osnova va so družbena. Druž- ost poostila delovno st železarne Jesenice, ravlja njimi, proizva- skrbijo njihovo repro- o in tem prenesla nost OS na delov- lektiv. Splošna kolek- odgovornost za osnov- dstva se znotraj de- skupnosti deli. Mora ti zato ker nimajo vsi ajalci take odnose do , do zradbe, do plav martinove peči.

it Železarne Jesenice v nu in istem odstav- plično ploča, da obra- a v dnu enoti od- a za rno vzdrževanje ih snstev, za pro- koriščenja sredstev in skega vzdrževanja in ie priobri naprav za e delovne enote. Odgo- dalje ti za pravilno ljanje strojev in na- Obratovodja ima za te- n preventivna vzdrže- dela asistentu za ranje pomočnika, ki a v njegovem imenu voditi kontrolira lrževalne dela v obra- ureja tehnično doku- ijo obila.

em statutarnem dolo- vprašajo, ali je prav, rtimo obratovodju de- enote veliko odgovor- / prvisti odgovarja odja proizvodno, liteto količino, za i delaj pri strojih, za o končenje koledar-

skega časa in proizvodnih kapacitet in nazadnje, kot da ne bi imel dovolj drugega dela, še za vzdrževanje ob- rata.

Z novo organizacijo vzdrže- valnih dejavnosti uvajamo bistvene spremembe ravno po vprašanju odgovornosti za vzdrževanje. Izhajamo iz na- čela, naj bo odgovornost eni osebi precizneje odrejena samo za tisto delo in dejav- nost, ki jo v resnici tudi opravlja.

Iz načela delitve dela smo torej odgovornost za osnova- na sredstva z reorganizacijo delili na odgovornost za go- spodarjenje z OS za obnav- ljanje in razširjeno repro- dukcijo, ki ostane še naprej v celoti obratovodju delovne enote in na odgovornost za vzdrževanje, za vse preven- tivne mere za usposobljenost naprav, ki preide, preko se- danjega asistenta za vzdrže- vanje, ali po novi terminolo- giji preko vodje vzdrževanja v obratu, v celoti na službe vzdrževalne dejavnosti.

Danes, ko vzdrževalni asis- tenti spadajo personalno in vodstveno pod proizvodni obrat, se morajo marsikateri ukvarjati z zadolžitvami, ki dostikrat nimajo nič skupne- ga z vzdrževanjem. Stopnja vzdrževanja je odvisna pred- vsem od tega, koliko ima v posameznem obratu obrato- vodja smisla za vzdrževanje in še od sposobnosti ter osebne iniciative vzdrževalne- ga asistenta.

Kljub nespornim ugotovit- vam, da so mnoge okvare in zlomi na naših strojih in elektro napravah velikokrat posledica malomarnosti in neznanja, so taki primeri v morebitnih zapisnikih moti- virani v osebni ali v in- teresu obrata vedno na račun napačnega ali slabega vzdr- ževanja, ali na račun pre- obremenjenosti posameznih strojnih delov.

Take razmere so gotovo v nasprotju s koncepti moder- nega centraliziranega vzdr- ževanja. Zato je v predlogu reorganizacije uveljavljen ze- lo pomemben ukrep, ki bo imel daljnosežne, pozitivne posledice. Vsi vzdrževalni asistenti se personalno, vod- stveno in strokovno ločijo od obratovodstva proizvodnega obrata. Asistenti z vso dežur- no službo tvorijo v vsej žele- zarni eno obratovodstvo ozi- roma delovno enoto »obrat- no vzdrževanje«. S to ločitvi- jo je istočasno prenešana tudi odgovornost za vzdrže- vanje strojev in naprav na vzdrževalne službe. Vzdrže- valni asistenti oziroma vodje strojnega vzdrževanja v obr- atih kljub tej bistveni spre- mambi ostanejo na svojih mestih in vodijo teh doku- mentacijo proizvodnemu ob- ratu.

Obratovodja proizvodne eno- te bo poslej imel v vodji vzdrževanja sodelavca, s ka- terim bo moral razpravljati o stanju naprav v obratu, o planiranju terminov za ustav- ljanje posameznih agregatov, oddelka ali obrata za velika popravila. Na tej ravni se bodo pripravile izboljšave, racionalizacije in vsa taka vprašanja, ki so v interesu proizvodnega obrata in jih lahko reši strokovna služba vzdrževanja. Razumljivo je, da gre pri tej ločitvi odgo- vornosti za vzdrževanje na tistega, ki vzdržuje, za spre- membo sedanjega vertikalne- ga odnosa med obratovodjem in vzdrževalnim asistentom na horizontalni odnos. To je odnos dveh sodelavcev, ki delata v različnih dejavno- stih istega sektorja in imata do osnovnih sredstev vsak svoj različni delovni odnos in vsak svojo točno odrejeno odgovornost.

NM.

4. septembra bo minilo 24 let, odkar so za pokopališkim zidom na Koroški Beli Nem- ci ustrelili pet talcev in si- cer Franca Podgornika, Albi- na Šavlija, Ludvika Stražišar- ja, Franca Freliha in Karla Kragolnika. Ustrelili so jih z namenom, da bi se maščeva- li, ker je bil dan poprej ra- njen eden od okupatorjevih pomagačev. V spomin na ta dogodek, ki ga prebivalci Ja-

vornika in Koroške Bele ni- koli ne bodo pozabili, na Javorniku množične organiza- cije vsako leto ob krajevnem prazniku prirejajo kulturne in športne prireditve. Ob le- tošnjem praznovanju se bodo spomnili tudi na 20-letnico osvoboditve, ki jo v vsakem kraju Slovenije in Jugoslavi- je praznujemo kar najbolj slavnostno. Na Javorniku so v prvih dneh avgusta imeno-

vali poseben odbor, ki je pri- pravil program praznovanja, ki bo letos trajalo ves teden; izvajali pa ga bodo člani Svo- bode, strelske družine, TVD Partizan in organizacija ZB.

Omenjeni program je pri- pravljali odbor predložil v razpravo in potrditev plenu- mu množičnih organizacij, ki se je s predlogom strinjal, s praznovanjem pa bodo začeli danes, ko bo v osnovni šoli otvoritev razstave foto klu- ba in ponovitev Moškričeve drame v štirih dejanjih »Rde- če rože«. Jutri bo na sporedu šahovsko tekmovanje, v po- nedeljek pa koncert moške- ga zbora upokojevcv. V to- rek je predavanje Delavske univerze z naslovom »Poto- vanje po Poljski do Auschwit- za«. Predavatelj Viktor Po- gačar bo prikazal še 200 barv- nih diapozitivov. V sredo in četrtek so na programu športna tekmovanja, to je v odbojki in namiznem tenisu v organizaciji TVD Partizan in strelsko tekmovanje, ki ga organizira strelska družina »Triglav«. V petek bo pri spo- meniku padlih borcev prome- nadni koncert godbe na pi- hala, v soboto, 4. septembra, to je na dan, ko praznujejo Javorničani krajevni praznik, pa literarni večer v režiji Stanke Geršakove. Ob tej priliki bodo na grobove pad- lih borcev in talcev odnesli vence in tako počastili njihov spomin. V nedeljo, 5. septem- bra, je zadnji dan praznova- nja. Že ob 6. uri zutraj se bodo zbrali prebivalci Javor- nika in Koroške Bele pred spomenikom, nato pa bodo v treh skupinah odšli po par- tizanskih poteh. Pohod orga- nizirata odbor ZB in Planin- sko društvo, zvečer pa bodo v domu TVD Partizan razdelili nagrade najboljšim tekmoval- cem, nato pa bo prosta za- bava.

- or

razne strokovne šole, na le na gimnazijo se niso sati. Do leta 1918 je na 1 ozebu sicer bilo, že nskih šol, toda povsem je bilo v Postojni. eščanske šol je bil, da absolutni usmerijo na rokovne šole, po konča- ju pa praktične poklice. lenih razlogov se je več egovalo da višji šolski bljani ustanovi poleg že meščanskih šol še nove. e meščanska šola imela izje stanje šole in tej trezen učni načrt, ki je nejši učnih načrtov vne še in celo nižjih imnate je — tako kot primikovalo strokov- ev, ki bili usposobljeni oučev na meščanskih izobraževalnih učni- tanskim šol je višji šolski ovil v Ljubljani in Mari- tna šola, v katera je eno meščanskih učiteliev:

s tem je bilo usposobljeno učitelj- stvo za že obstoječe in nove me- ščanske šole. Višji šolski svet v Ljubljani je od občin, ki so zapro- silo za ustanovitev meščanske šole, zahteval, da izpolnijo sledeče pogo- je: ustrezno število učilnic in do- voljno število učencev iz svoje ali sosednjih občin, ki morajo oskrbeti iz šolskih ali iz občinskih prora- čunov denarna sredstva, s kateri- mi bodo krili materialne stroške. Za ustanovitev nove meščanske šole na Jesenicah sta zaprosili tudi občini Jesenice in Koroška Bela.

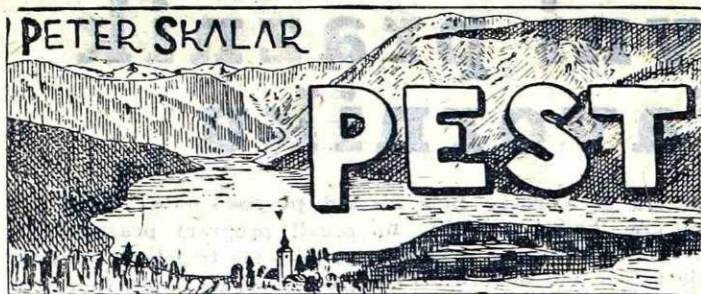
Ker se je kljub zasedbi ohranila cela šolska kronika meščanske šole na Jesenicah, navajam njen uvod dobesedno: »Kako potrebna da je meščanska šola na Jesenicah, je razvidno že iz dejstva, da je mnogo staršev iz radovljiškega političnega okraja pošiljalo svoje otroke v meščansko šolo celo v Krško. Ko je po razsulu Avstrije šolska upra- va v Sloveniji začela ustanavljati meščanske šole, se je zganilo tudi prebivalstvo Jesenic in Koroške

Bele ter. zahtevalo ustanovitev meščanske šole na Jesenicah. Da je šolska uprava mogla ugoditi tej zahtevi, se je prav posebno zahva- liti tuk. župniku g. Antonu Kaste- licu, ki se je požrtvovalno trudil, da so se izpolnili vsi pogoji, ki jih je stavila učna uprava, da je mogla odpreti na Jesenicah meščansko šolo. Občini Jesenice in Koroška Bela sta se morali zavezati, da pre- skrbita primerne učne prostore ter da bosta skrbeli za stvarne potreb- ščine meščanske šole. Najeli sta v ta namen poslopje bivše nemške šole, ki je last Kranjske hranilnice, ter dovolili za leto 1920 za najnuj- nejša popravila 10.000 kron (od tega dve tretjini jeseniška, eno tretjino pa koroškobelanska občina, op.). Nato je višji š. svet v Ljub- ljani odprl na Jesenicah deško in dekliško meščansko šolo ter začas- no poveril vodstvo Iv. Magerlu, strok. učitelju v Velikovcu. Ker ni bilo na razpolago za meščansko

šolo usposobljenih učnih moči, je višji šolski svet pridobil v službo- vanje na tuk. meščansko šolo g. Ja- koba Gospodariča, učitelja v Mo- kronogu, gđc. Pavlo Peternelovo, učiteljico v Škofji Loki, in gđc. Ce- cilijo Vilmanovo, učiteljico na Je- senicah. Dne 15. oktobra 1920 se je konstituiral upravni odbor meščan- ske šole na Jesenicah, obstoječ iz dveh zastopnikov občine Koroška Bela, dveh zastopnikov občine Je- senice, enega zastopnika cerkve in enega zastopnika meščanske šole. Občino Koroška Bela zastopata g. Janko Baraga, nadučitelj na Koro- ški Beli, in g. Martin Noč, posest- nik; občino Jesenice pa g. Valentin Černe, régent, in g. dr. Franc Kogoj, okrožni zdravnik; cerkev zastopa g. župnik Anton Kastelic, šolo pa g. Ivan Magerl, zač. ravnatelj mešč. šole. Kot predsednik upravnega od- bora je bil izvoljen g. župnik Anton Kastelic. Pri vpisovanju se je vpi- salo v I. razred 38 učencev in 75

učenk, skupno torej 113 učencev. Višji šolski svet je z naredbo z dne 5. okt. 1920 št. 11471 dovolil, da se na Jesenicah s početkom šolskega leta 1920/21 ustanovita deška in de- kliška meščanska šola ter hkrati odpreta oba I. razreda obeh šol ter vzporednica k dekliškemu razredu. Istočasno je višji šolski svet siste- matiziral službeno mesto skupnega ravnatelja in na vsaki šoli po tri stalna učna mesta. Pouk verouka je prevzel Franc Gabrovšek, kaplan na Jesenicah. (iz »Letnega poročila.«) Pouk na meščanski šoli se je začel 25. oktobra 1920.

Pred sklepom šolskega leta je bila razstava ženskih ročnih del, risb in pismenih izdelkov. »Razsta- va, za katero se je občinstvo prav živo zanimalo, je zelo povzdignila ugled zavoda.« Pouk sta nadzoro- vala okr. š. nadzornik g. Makso Ho- čevar in višji šolski nadzornik g. dr. Leopold Poljanec iz Ljubljane. Jože Tomažič

33. nadaljevanje

Steiner je bil še bolj odsoten. Keiser je prišel v njegovo sneženo globačo in skušal izvedeti, kaj pomenijo streljanje pred časom, kopica zmedenih povelj ter razbijanje v stajah.

»Me hudičevo malo briga,« je znil Steiner. »Zame misli to noč Eisberger. Meni ni treba. Če bo pozneje treba kaj ukreniti, bo že Eisberger ukazal. Sicer pa izgleda, da bo oni norec tam spodaj opravil vse sam. Ali ni dobro, da imamo tudi takšne?«

»Dobro,« je rekel Kaiser. Orožniški poveljnik si je izpopolnjeval predstave, kako malo vojaškega je v takemle pogonu.

Ko je razmišljal o minuli noči, se je staremu odporu do policije pridružil še nekaj novega. Vedno je cenil vsaj temeljitejšo šolanje policistov in reševanje zapletenejših opravil. To noč je doumeval, da tudi to ne velja dosti.

»Prazno!« so javili možje, ko so presvetili zadnjo stajo. »Pri vsaki staji naj ostane eden na vratih, ostali naj preiščejo okolico. Javljanje brez znakov po opravljenem povelju ali ob vsaki sumljivi stvari.«

Nejevoljni so-graničarji zabredli okrog stanov in si ogledovali pod snopi baterijskih žarkov preperela bruna. Z vzhodne strani je prihajalo že toliko svetlobe, da svetilke skoraj niso bile več potrebne. Vendar so jih vztrajno sukali po rokah.

Drug za drugim so javljali graničarji, da nikjer niso nič našli in da leži okrog stanov samo sneg.

Nekateri so že rahlo upali, da je opravljeno. Vendar je bil Jager tudi to pot temeljit.

»Nazaj, na vrata!« je ukazal. »Dva naj preobrneta in preiščeta notranjost vsake koč! Preiščite pogrado, ognjišča, pohištvo. Če ga je kaj, bodite pozorni na dvojni pod, poglejte na podstrešje.«

Možje so nejevoljni poprijeli. Med tem, ko je po eden na pragu molil v notranjost naperjeno cev, sta druga dva znotraj premetavala vse od kraja. In med tem se je rodil sneženi predpomladni dan. Iz tistega svetlobnega roba za Jelovico je nastala najprej polkrogla, ki je vztrajno lezla iz črnega lesa. Rdeče je žarela in tisto, kar je bilo sprva samo malo svetlejša sito nad rdečim ognjem, se je sprevrglo v najčistejšo sinjino. Ko je rdeči ogenj splaval izza Jelovice, je sinjina nenadoma planila čez pol neba. Naglo se je bližala in sence so pred njo vidno bledele.

Policisti so premetavali po stanovih. Iz koč v koč so se glasno pomenkovali. Delo je bilo takšno, da se je dalo z njim zamotiti in zato ni bilo treba toliko misliti na mraz.

»Poveljnik,« se je drl priletan graničar iz koč čisto na koncu. »Poveljnik!«

»Kaj je? Si izgubil dudko?«

»Dva sta ležala na temle pogrado. Pridite pogledat!«

Ta graničar je bil ravno toliko pahnjen, da si je Jager dovolil z njim takšno kramljanje. Tudi se ni obotavljal, ko ga je pozval, naj si pride ogledat pogrado.

Praprot in slama, obe precej prepereli, sta bili na pogrado udrti in zdelo se je, kakor bi bil tam notri še pravkar nekdo ležal. Sled je bila videti tako sveža, da je Jager premotilo in je potipal, če ni morda praprot še topla.

Graničarji so se mu pritajeno režali.

»V četrte ure, kolikor že šarimo okrog teh kolib, stvari tudi zmrznejo. Ohladi se pa vse od kraja in najmanj tisto, kar je pustila toplota človeškega telesa,« je rekel tisti na vratih.

»Natanko poglej vso okolico bajte in poročaj o sledih. Iz katere smeri je sneg izhoden, kakšne sledi so vtisnjene vanj.«

Starikavemu graničarju, ki so ga imeli za zabavo zaradi njegove omejenosti, pa je ukazal:

»Odpril!«

Pokazal mu je grobo zbito leseno omaro iz črvicega in okajenega lesa.

Namesto da bi graničar odrgljal vrata, je udaril s kopitom po njih. Deske so se razletele. Jager ga ni utegnil karati. Stopil je k njemu in prijel za puško, da bi ne zmlatila še ostalega. Potem si je zvedavo ogledal skromno vsebino omare. Nekaj lubenskih lončkov in skled je bilo notri. Vsi lončki so bili povezani z žico in okajeni, ker so v njih kuhali na ognjišču. V eni skledi je našel ostanke žgancev in na moč ga je zanimalo, kdaj so bili ti žganci kuhani in koliko so stari ostanke. Kuhana koruzna moka je bila zmrznjena na stene sklade in navsezadnje je bila lahko prilepjena že nekaj mesecev.

Pojasnilo trgovskega podjetja „Delikatesa“

Z ozirom na članek, objavljen v »Železarju« dne 14. avgusta 1965, ki je obravnaval cene pri trgovskem podjetju »Delikatesa«, bi želel dati naslednje pojasnilo:

Dopisnik med drugim omenja, da je plačal v samopostrežni trgovini »Delikatesa« 165 din za kg krompirja. To ne drži krompir je bil tehtan v vrečkah po 150 kg in ne 1 kg ter je bila cena 165 din za 150 kg krompirja. Nabavili smo ga pri KZ Radovljica po ceni 85 din, prodajali pa po 110 din za kg.

Pri testeninah so cene res različne, saj je testenin več vrst in jih dobivamo od različnih dobaviteljev, ki zadnji čas tudi dnevno spreminjajo dobavne pogoje. Cene jajčnih testenin se sučejo pri grosistu okrog 500 din za kg, trgovina pa se striktno pridržuje odloka občinske skupščine in pribije na testenine 12% maržo.

Dnevno objavljajo časopisi razne kritike na račun pretiranih cen v trgovini, pa se čudim, da ni človeka, ki bi občanom pojasnil, kaj vse se skriva za temi cenami. Koliko so porasli stroški, to je najemnina, kurjava, elektrika, prevozi, pošta in končno prometni davek. Samo nekaj primerov prometnega davka naj navedem: pri pivu 42%, žgane pijače 47%, kozmetika 38%, pralni praški 20%, igralne karte 238% itd. Torej ni vsega kriva trgovina in potrošnik čisto neupravičeno zlija svoj srd na trgovske delavce, kot bi oni bili krivci vseh pretiranih cen.

Občinska skupščina je z odlokom določila procent marže za vse važne potrošne artikle, za ostalo blago pa se morajo trgovska podjetja držati plafoja od 22. marca

letos in je tako tudi za prosto formirane cene določen maksimum.

Toliko v obvestilo potrošnikom, uredništvu »Železarja« pa priporočamo, da bi vsak primer kritike prej preverili, predno dajo v javno obvestilo občanom. Le z utemeljeno kritiko bi pisec članka dosegel svoj namen, trgovskemu delavcu pa bi služilo za moralno vzgojo. Tako pa so zadnji čas vse osti obrnjene proti nam v trgovini, nihče ne pomisli na to, kako v težkem položaju smo danes predvsem v živilski stroki in s kakšnimi težavami se bomo. Naj navedem samo nabavo sadja in zelenjave. Če vsaj nekaj teh artiklov, mo-

ramo vzeti to, kar nam gro-sist nudi, ne oziraje se na kvaliteto. Vredno bi bilo enkrat spregovoriti o kvaliteti južnega sadja kot so banane, limone itd., ki ga uvažamo v našo državo. Trdim lahko, da so banane komaj pete kvalitete skupine in take prodajajo v drugih državah samo na stojnicah kot odpadno blago. Lahko se vprašamo, ali naj naš potrošnik res pobere ves odpadki naših uvoznikov, ali naj se naša trgovska mreža večno bori proti dobaviteljem tako nekvalitetnega blaga in prenaša utemeljeno kritiko kupcev? Kje so tu kritiki? Kdaj bomo začeli napake odpravljati na izvoru? Jože Malej

Vadili so na morju

Koncem minulega šolskega leta ustanovljen srednješolski pevski zbor, ki se je javnosti že predstavil s kratkim nastopom, in predstavlja največji vokalni ansambel v jeseniški občini, želi postati

tudi najkvalitetnejši ansambel. Ker je študij med šolskim letom otežkočen in je bil otežkočen predvsem koncem šolskega leta, to je ob ustanovitvi, so mu omogočili v svrhu študija 14-dnevno letovanje na morju. Okoli 80 pevcev je letovalo v Premanturi pri Puli in pod vodstvom zborovodje prof. Janke Pribošiča, dnevno vadilo po več ur. Zboru je uspelo naštvirati celovečerni program, ki ga bo z novim šolskim letom dopolnil in izdelal in s katerim bo skoraj priredil samostojni pevski koncert. Vsakodnevne vaje na letovanju na Jadranu so dale zboru potrebno tehnično osnovo, da bo njegovo nadaljnje delovanje toliko lažje. Tovrsten način študija, ki ga je finančno omogočila občinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij, je garant, da bodo Jesenice skoraj ponosne na novo ustanovljeni in Jesenicam prepotrebni mladinski pevski zbor, iz katerega bo možno pridobivati pevce za ostale zore, ki v jeseniški občini več ali manj stagnirajo, ker nimajo mladih pevcev.

Radio Jesenice

na srednjem valu 200 m

PROGRAM OD

28. 8. do 2. 9. 1965

SOBOTA, 28. 8. ob 15. uri:

- lokalna poročila,
- obvestila in reklame,
- kulturno-prosvetne zanimivosti in problemi: »Mladinski pevski zbor se je pripravljaj ob morju,«
- čestitke in želje poslušalcev,
- mladinska oddaja: Kako so delale mladinske delovne brigade v Planini pod Golico,
- turistični napotki

NEDELJA, 29. 8. ob 11. uri:

- mi pa nismo se uklonili: zadnje nadaljevanje se-stavka Obračun in koledar važnejših dogodkov v preteklosti,
- obvestila in reklame,
- športnih 10 minut: Ob nadaljevanju tekmovanja v republiški odbojarski in košarkarski ligi,
- čestitke in želje poslušalcev.

TOREK, 31. 8. ob 15. uri:

- lokalna poročila,
- naši amaterji nastopajo,
- delavska univerza: predavanje iz ciklusa: Šola za starše,
- obvestila in reklame,
- pogovor s poslušalci,
- čestitke in želje poslušalcev.

ČETRTEK, 2. 9. ob 15. uri:

- lokalna poročila,
- obvestila in reklame,
- pravnik vam svetuje: Upravni postopek,
- 15 minut glasbe,
- jeseniške aktualnosti.

Dolik razstavlja

Preteklo soboto je bila v osnovni šoli Kranjska gora odprta razstava likovnih del članov jeseniškega DOLIKA. Skupno razstavlja 18 avtorjev 26 del v olju, temperi, akvarelu in polikromotipiji. Razen tega so razstavljene tudi tri šatulje in vaza z intarzijo.

Tematika razstavljenih del je v glavnem krajina, v manjši meri pa tihožitja in figurali. S to razstavo skušajo člani DOLIKA prikazati številnim domačim in tujim turistom, ki letujejo v Kranjski gori, svoje delo in lepote naše ožje domovine. Razstava je vzbudila pri domačinih in turistih lepo zanimanje ter si jo je ogledalo veliko število obiskovalcev.

V sredo so prenesli razstavo v Moistrano, kjer bo odprta v avli osnovne šole do 4. septembra.

K.

Troboj na Blejski Dobravi

Na Blejski Dobravi so se v torek pomerile v namiznem tenisu tri ekipe v počastitev praznika Dobrave. Sodelovale so ekipe Partizana Hrušica, Javornika in Blejske Dobrave. V zelo zanimivih srečanjih so gostje iz Javornika odločili troboj v svojo korist.

Rezultati: Javornik : Hrušica 5:1, Blejska Dobrava : Hrušica 5:1, Javornik : Blejska Dobrava 5:3.

Pavel Smolej
ZIC

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

28. in 29. avgusta nem.-jugoslovanski barvni CS film MED JASTREBI, ob 17. in 19. uri

30. avgusta ameriški barvni CS film OKO ZA OKO, ob 17. in 19. uri

31. avgusta in 1. septembra francoski film NOCOJ ALI NIKOLI, ob 19. uri

2. septembra mehiški barv. film PESEM UPORNIKOV, ob 17. in 19. uri

3. septembra jugoslovanski film POD ISTIM NEBOM, ob 17. in 19. uri

4. septembra ameriški film DOGODEK, KI JE VZNEMIRIL SVET, ob 17. in 19. uri

Kino »PLAVŽ«

28. avgusta francoski film NOCOJ ALI NIKOLI, ob 18. in 20. uri

29. avgusta ameriški barvni CS film OKO ZA OKO, ob 18. in 20. uri

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 27. avgusta od 12. ure do 3. septembra do 12. ure

ZAHODNI DEL JESENIC:
dr. Milan Čeh, Jesenice, Cesta maršala Tita 88, telefon 82-244, interni 728.

VZHODNI DEL JESENIC:
dr. Franc Trampuš, Jesenice, Cesta revolucije 9, telefon 82-244, interni 874.

30. in 31. avgusta nem.-jugoslovanski barvni CS film MED JASTREBI, ob 18. in 20. uri

1. septembra mehiški barv. film PESEM UPORNIKOV, ob 18. in 20. uri

2. in 3. septembra francoski film LEPO ŽIVLJENJE, ob 20. uri

4. septembra francoski film SKRIVNOSTNI JUDEX, ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE

28. avgusta francoski film POGLED Z MOSTU

29. avgusta italijanski film ŠTIRJE NEAPELSKI DNEVI

2. septembra nem.-jugosl. barv CS film MED JASTREBI

4. septembra francoski film NOCOJ ALI NIKOLI

Kino KOROŠKA BELA

28. avgusta — zaprto!
29. avgusta italijanski film DAN ZA LEVE

30. avgusta francoski film NOCOJ ALI NIKOLI

4. septembra — zaprto!

Kino KRANJSKA GORA

28. avgusta italijanski film DAN ZA LEVE

29. avgusta francoski film LEPO ŽIVLJENJE

2. septembra francoski film NOCOJ ALI NIKOLI

3. in 4. septembra nem.-jugoslovanski barvni CS film MED JASTREBI

ŠPORT IN KULTURA

Strehe nad drsališčem letos ne bo

Le nekaj mesecev nas loči od svetovnega prvenstva v hokeju na ledu. Zato je tudi popolnoma razumljivo, da med ljudmi, ki se vsaj malo zanimajo za šport, krožijo razne govorice in ugibanja glede te prireditve na Jesenicah. Cutili smo se dolžne, da se prepričamo, kaj je res in kaj ni in da poizvemo pri gradbenem odboru nekaj več o gradnji hale in o svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu.

Gradnja severne tribune napreduje in so obrisi že vidni. Sicer je celotna gradnja mesec dni v zaostanku, zaradi nepredvidenih zemeljskih del in utrjevanja temeljev. Da bi to oviro čimprej premagali, je ekipa geološkega zavoda utrjevala teren v dveh izmenah. Kljub temu se je gradnja zavlekla zaradi zemeljskih del in ne zaradi denarja, kakor se širijo govorice. Denar za izgradnjo severne tribune je zagotovljen, investitor tega objekta pa še ne ve, koliko bo stala gradnja zaradi podražitve gradbenega materiala.

S pokritjem kulturno športnega objekta žal ne moremo računati do svetovnega prvenstva. Vzrokov je več. Najbolj problematična pa sta naslednja. Predstavniki gradbenega odbora se že dolgo po-

gajajo z izdelovalcem železne konstrukcije zaradi previsoke cene. Tako pogajanje še danes niso zaključena, vprašanje izdelovalca konstrukcije pa je še vedno odprto. Gradbeni odbor tudi ni mogel zagotoviti kredita, s katerim bi krili stroške za gradnjo strehe. Poleg teh dveh problemov je še vrsta nerešenih vprašanj, ki pa so bolj sekundarna. Pri gradbenem odboru zagotavljajo, da bodo z gradnjo nadaljevali še naprej ne glede na svetovno prvenstvo. Zato ni treba imeti bojazni, v prihodnjem letu bo drsališče pod Mežakljo pokrito, saj dobro vemo, da ta objekt potrebujemo za Jesenice, ne pa samo za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

Vprašanje svetovnega prvenstva na Jesenicah je tako v zraku. Jasno pa je, da tekem A skupine ne bomo gledali, ker propozicije za to skupino zahtevajo zaprto in pokrito drsališče. Če bo Zavod za vzdrževanje športnih objektov nabavil kompresorje, bo vprašanje svetovnega prvenstva rešeno in bodo z novimi kompresorji v marcu lahko napravili led. Jeseničani bomo gledali tekme B in C skupine, ki so istočasno tudi najbolj zanimive za naš kraj, saj se bodo v B skupini jugoslovanski predstavniki potegovali za eno od mest na lestvici.

Kje so vzroki, da je Jeseničanom padla iz rok taka

priložnost, ki ne bi bila samo športnega pomena, ampak tudi turističnega in gospodarskega. V svetu bi lahko razširili glas o prelepi Go. renjski in Jesenicah samih. Najprej se je zataknilo pri zbiranju sredstev za ta objekt. Obljubo o udeležbi so najprej dala vsa podjetja, ustanove in organizacije v občini. Ko pa je bilo treba obljubo uresničiti, so se skoraj vsi izmikali. Obljubo je izpolnila samo Železarna Jesenice in kolektiv zasluži vso pohvalo. Železarna ima tudi sedaj največ razumevanja in nudi vso pomoč pri izgradnji. Da akcija o zbiranju sredstev ni uspela tako, kakor je bilo zamišljeno, so krivi precej tudi športni delavci sami, saj so v nekaterih primerih celo nasprotovali, da prispevajo eno ali dve dnini. Drugi vzrok je tudi v tem, da se še danes ni sestal podkomitej za izvedbo svetovnega prvenstva na Jesenicah. V njem so možje, ki bi morali tesno stati ob strani gradbenemu odboru, da bi lahko dobili prepotrebni kredit. Žal je gradbeni odbor prepuščen sam sebi in kroji usodo, kakor ve in zna. Veliko odgovornost pa nosi tudi najvišji forum Izvršni komitej za izvedbo svetovnega prvenstva v hokeju na ledu, ki ima sedež v Ljubljani. Možje v tem forumu mislijo, da so napravili vse, če so razposlali plakate in preskrbeli značke. To je delo propagandne komisije, ne pa celotnega foruma. Mislimo, da bi morali imeti stalne stike s podkomiteji v krajih, kjer je bilo predvideno svetovno prvenstvo. Podrejenim forumom pa bi morali pomagati pri reševanju problemov in kreditih, ne pa hladnokrvno stati ob strani. Verjetno jih bo za taka početja še bolela glava.

Iz neuradnih krogov smo zvedeli, da je Celje odpovedalo vsako sodelovanje. Ali bo tako tudi pri nas na Jesenicah? V Ljubljani pa so pričeli pred kratkim graditi še eno odprto umetno drsališče, ki bo po zatrtjevanju graditeljev stalo 220 milijonov. Če možje v komiteju mislijo, da bodo s tako politiko rešili problem svetovnega prvenstva, se vsekakor motijo. Zahteve igralcev bodo prevelike in jim drsališče ne bo moglo nuditi vseh predprip in treningov. Vprašanje je tudi glede prenočišč za vsa moštva v Ljubljani. Problemi se bodo vrstili eden za drugim, kako pa jih bodo reševali, bomo videli v prihodnje.

Polde Karlin

Športne brzojavke

Košarkarji Jesenic se že pripravljajo na nadaljevanje republiške košarkarske lige. V soboto so odigrali trening tekmo v Tolminu s tamkajšnjim moštvom in zmagali s 63:60 (34:24). V torek zvečer so se pomerili z igralci kranjskega Triglava in tudi triumfirali s 60:52 (28:30). V nedeljo pa jih čaka prvo srečanje za točke, in to na tujem igrišču v Ljubljani. Nasprotnik bo moštvo Ilirije. Kakor moška vrsta tako tudi ženska vrsta marljivo trenira in se pripravljajo na prvenstvo, ki se bo pričelo v nedeljo, nasprotnice pa bodo igralke Ilirije iz Ljubljane.

Z otoka Krka, iz tabora v Baški, se je v torek vrnila zadnja izmena jeseniških športnikov. V tej izmeni so bili odbojkarji, drsalci in ostali člani iz več klubov. Vsi udeleženci zadnje izmene so se o bivanju v tem taboru in o samem taboru zelo pohvalno izrazili.

Občinska zveza za telesno kulturo občine Jesenice je na redni seji sprejela več sklepov. Tako bodo do rebalansa proračuna, ki bo v septembru, dotacije klubom in športnim društvom zmanjšali za 20 %. Ta vsota se pozneje lahko zviša ali pa zniža, odvisno je, kolikšen bo pri-

tok sredstev v namenjeni sklad. Reorganizirali bodo klube, predvsem smučarske, v enega ali dva. Razlikovati je treba vrhunski šport od rekreacijskega in temu primerno tudi deliti sredstva. To so samo nekateri najvažnejši sklepi te seje, ki pa bodo bistveno vplivali na razvoj športa na Jesenicah.

V dneh 30. in 31. avgusta in 1. septembra bo v Zagrebu testiranje kandidatov za jugoslovansko hokejsko državno reprezentanco. Na testiranje so poklicali 18 igralcev iz petih klubov, in to Kristana, Ravnika, Klinarja, J. Mlakarja, Korantarja (Jesenice), Juga, Razingerja, Žvana, Hitijsa, Beravskega, R. Smoleja (Kranjska gora), F. Smoleja, Hribarja, B. Jana (JLA), Šemšedinovića (Beograd), Georgijevića (Crvena zvezda) in Rataja ter Renoja (Medveščak). Po končanem testiranju bodo odšli igralci na 20-dnevne priprave v ČSSR k moštvo Chomutov iz istoimenskega kraja. Trener jugoslovanske reprezentance je Venceslav Bubnik, tehnični vodja uprave pa Karel Pavletič.

Hokejski klub Jesenice je dobil propozicije za prvi evropski pokal v hokeju. Jeseniško moštvo bo prvi dve

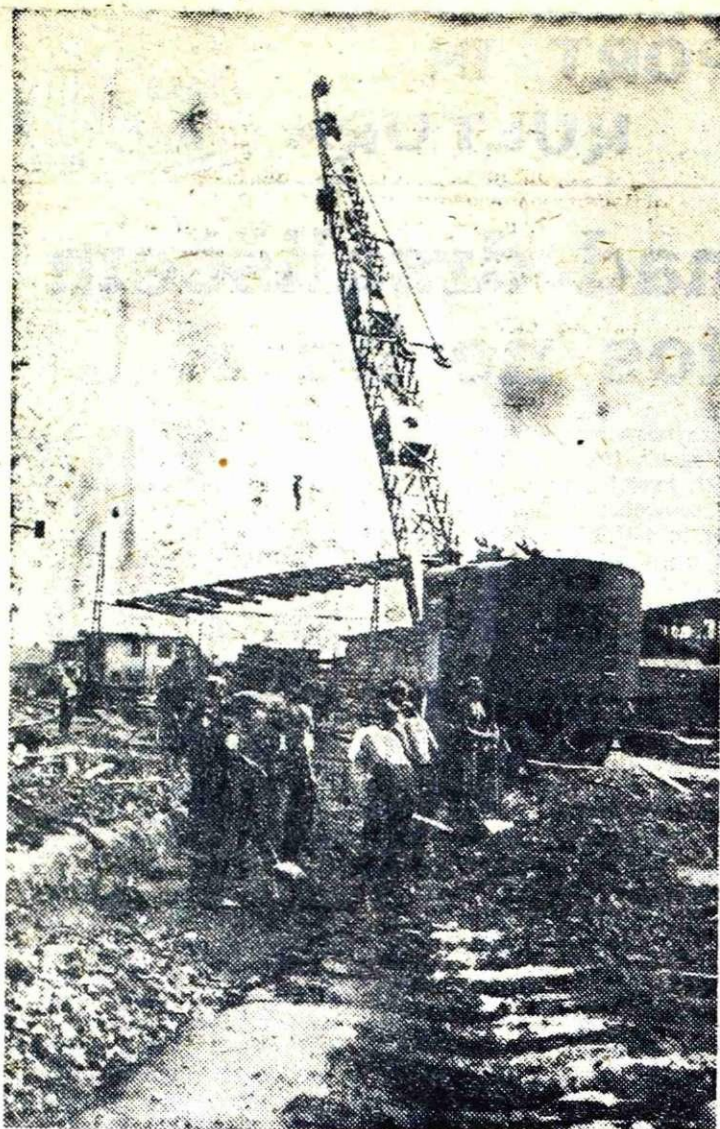
tekmi odigralo na tujem igrišču, in to na Poljskem. Pomerili se bodo s tamkajšnjim državnim prvkom Gornikom iz Katowic, in to 30. in 31. oktobra. Povratno srečanje obeh moštev bo na Jesenicah 6. in 7. novembra. V primeru, da na igrišču pod Mežakljo ne bo ledu, bo srečanje v Ljubljani.

V nedeljo dopoldan bo smučarski klub Jesenice organiziral mednarodni slalom pod Prisojnikom. Tekmovanje se bo pričelo ob 9.30 uri dopoldan.

Z gospodinjske šole

Za gospodinjsko šolo na Jesenicah, ki deluje v okviru gostinskega centra na Bledu, je vedno večje zanimanje. Šola, ki ima svoje prostore v nekdanji meščanski šoli ali v sedanjem komunalnem servisu, vidi že vsa leta zelo uspešno to. Štefka Bregantova. Ker je imela šola le dve učilnici, s šolskim letom 1965/66 ne bi mogla sprejeti učenek v prvi razred. Skupščina občine Jesenice je bila mnjenja, da je gospodinjska šola za naše gostinstvo več kot potrebna in si je posebnega komisija s predsednikom skupščine, Ludvikom Slamnikom na čelu ogledala prostore šole in komunalnega servisa. Odredila je, da odda

komunalni servis šoli dve pisarni, sam pa zasede prostore v sosednji stavbi, kjer ima začasno upravno prostore trgovsko podjetje »Delikatessa«. S to reorganizacijo in delno prezidavo so omogočili šoli pridobitev tretje in nujno potrebne učilnice. Ob razumevanju Skupščine občine Jesenice in gostinskega centra na Bledu je šola uspešno dobila potrebna sredstva za prezidavo. Z deli so že pričeli in bodo tudi pravčasno zaključili. S pričetkom šolskega leta bo razpolagala jeseniška gospodinjska šola s tremi učilnicami. S tem bo omogočen sprejem učenek v prvi razred in istočasni pouk vseh treh letnikov. P. U.

Prestavljanje železniških tirov

Odpravili smo nevarno križišče pri kotlarni

Za hitro zakladanje SM peči je potreben neoviran dovoz vložka. Križišče ozke in normalnotirne proge pri vhodnih vratih jeklarne ob kotlarni je predstavljalo sedaj veliko oviro. Ob zakladanju peči smo morali z normalnotirnim prometom čakati, ob uvozi vlakov pa so bile težave pri dovozu vložka pred peči v času zakladanja. Zato je bilo sklenjeno, da bomo ozkotirni promet prestavili k jeklarni, normalni uvozni tir pa k demontažnemu žerjavu. S tem bi odpravili to nevarno in promet ovirajoče križišče.

Pred dvema mesecema smo pričeli s pripravljalnimi deli. Na prostoru, kjer je bilo staro centralno skladišče, smo položili nov raven normalni tir in novo cesto, ob robu stare ceste pa ozek tir za jeklarne. V soboto in nedeljo smo prekinili staro tirno zvezo in vložili nove, že prej nameščene kretnice. Ozkotirni promet smo po novem tiru vzpostavili še isti dan, prav tako zvezo po enem normalnem tiru. Vse ostale normalne tire pa smo na novo povezali zaradi slabega vremena šele v ponedeljek. K sreči je bilo vsaj še v soboto lepo vreme, sicer bi vse izkope zalila voda, kar bi lahko promet tudi prekinilo. Glavni zvezni tiri so sedaj položeni in usposobljeni, izboljšanja pa še ni čutiti. Z deli je treba namreč nadaljevati, tako da bomo poleg vvoznega ozkega tira severovzhodno od jeklarne naj-

prej pripravili teren in nato v ravnini položili ozke tire, ki bodo služili za deponijo vložka pred zakladanjem. Po izdelavi tega ozkotirnega odstavnega kolodvora pa bomo prestavili tudi ozkotirno tehtnico od kotlarni v bližino proge Sava žerjava. Vse do tedaj bo namreč treba preko nižje ležečega križišča še voziti vložek na tehtanje k sedanji tehtnici ter po isti poti zopet nazaj. S to predelavo je tudi nova mazutna postaja dobila svoj normalni tir. Po odstranitvi ozkega tira ob demontažnem žerjavu pa bo možno speljati cesto k livarni, ki jo zelo žele modelni mizarji. Normalni tir za »kamin« pa po tej novi situaciji ni mogoče več napeljati, zato bodo prehodne težave pri razkladanju ferolegur. Vprašanje teh bomo dokončno rešili ob pridobitvi skadišnega prostora v generatorski lopi. B.

Potrošniška šola

Ni tako enostavno biti potrošnik. O, ne. Dandanašnji je treba že za vsako življenjsko opravilo nekaj znati in še kako je potrebno znanje za nakupovanje solate, srajc, makaronov, avtomobilskih gum in ostalih življenjsko manj ali bolj potrebnih stvari.

Denar zaslužiti bo nemara kmalu bolj enostavno kot zakupiti ga. Za doseganje potrošniške kvalifikacije je treba imeti kup dispozicij — nemara bo kmalu potrebnih prav toliko talentov. Najprej je potreben nos z izrazito razvitim smislom za vonjanje gospodarskih sprememb ali censkih razlik, ki nastajajo zaradi tega, ker je neka trgovina dva dni pozneje prebrala okrožnico kot druga in ne nazadnje zaradi tega, ker mora potrošnik vedeti, kje kaj imajo. Poleg nosu je potrebno izredno znanje najrazličnejših ved od matematike do tehnologije materiala. Ni treba poudarjati, da se je treba dobro razumeti na mero in »vago«.

Ko je Svarun dokaj neprižadeto opazoval obe zadnji potrošniški mrzlici, se je marsikaj naučil in zdaj čaka alarma za naslednjo, tretjo letošnjo nakupovalno histerijo. Ker pravijo, da ne bo nobene več in ker za nekatere stvari še kar dobro razviti Svarunov nos pravi, da je res ne bo, si je torej nabral svoje znanje o nakupovanju prepozno in vse kaže, da ne bo nič koristilo. Kaj hočemo, tako je pač, da nam nekaterim vsaka stvar prepozno kane v možgane. Nič zato, če smo lahko videli mnogo ganljivih prizorov, kako so nekateri potrošniki vlačili tisto kritično soboto pred šestindvajsetim julijem domov z nahrbtniki, košarami, vozički in avtomobili vsakovrstno robo in jemali iz svojih osebnih trezorjev šope pettisodinarjskih rezerv ter grede izdatno zabavljali čez standard. Saj so bili res prizadeti, ko so morali denar ali celo kredit pretopiti v vsakdanjo robo — včasih tudi takšno, ki je ne potrebuješ ravno vsak dan. Tudi tisti trgovski poslovodje so se mi neizmerno smitili, ko so tisto kritično dopoldne letali s svojimi avtomobili po sosednjih komunah in o mraku razkladali nakupljeno robo. Kaj hočemo, v lastni komuni ali celo v lastni trgovini je le boljše, da ne prazniš zalog. Če si količkaj altruist, jih boš privoščil drugim potrošnikom. In tako moraš kuriti bencin zato, da si priboriš nekaj deset tisoč dinarjev. Tudi tisti lastnik avtomobilov, ki je zadnji dan vzel na črpalki dobrih sedemsto litrov bencina, se mi je resnično smilil. Kaj če se mu tolikšna količina bencina vžge in mu zgore avtomobil s hišo vred. Ali ne bo potem revež? In vse zato, ker ume svoj nosel potrošnika.

Zdaj so te stvari mimo in imamo nove, začasne cene, ki gredo kakšen dan gor, na-

slednji dan dol, pa spet malo gor in po tem redu naprej. Občinski odborniki so si že dvakrat belili glave s cenami in maržami in si jih bodo še. Vsaj Svarun tako misli. Če so prvič tipali bolj mačka v »žaklju«, so drugi potrjevali in odklanjali marže in cene že precej bolj stvarno in so pri vsej stvari vedeli že celo nekaj več, kot mora vedeti vsak potrošnik.

Svarun v teh dneh razmišlja, kaj je sploh to cena. Vse definicije iz politične ekonomije so mi zatajile in si nikakor ne znam predstavljati, da tisti gostinski direktor sredi Jesenic še zmeraj misli, da mora znašati njegov zaslužek pri litru vina več kot vse kmetovo kopanje, škropljenje, obiranje, stiskanje in prevoz skupaj in še njegov ter grosistov davek, pa grosistova marža in prometni davek, zraven pa še trdi, da ima skoraj izgubo in bo lahko pokrival svoje stroške samo z večjim prometom. Nak, tu odpove vsaka in vsakršna modrost. Pa pustimo te stvari, saj moram vendar izpolniti obljubo, ki sem jo dal v Maslovu. Nekaj moram prispevati k izobrazbi potrošnika, zlasti nekaj tega, kar sem se naučil v zadnjih dneh.

Do nedavnega so imeli v nekaterih zelenjavnih trgovinah lepo navado, da so ti pol kile ovele solate stlačili v škrnicelj in so škrnicelj lepo posebej zaračunali. Svarun si je preprosto mislil, da je tako prav, saj vendar škrnicelj tudi nekaj stane. — Pa pravijo tržni inšpektorji, da ni prav in da je marža za zelenjavo dovolj visoka ter vsebuje tudi ceno vsakršnega škrniclja. Zato potrošniki, ne plačujte več škrniceljev. Vse tiste, ki vam jih

bodo še zaračunavali, pa prijavljajte tržnim inšpektorjem.

Prav tako sem dognal, da na Jesenicah nobena trgovina ni opremljena za prodajanje sadja in zelenjave prve kvalitete. Kvečjemu imamo eno trgovino, ki bi lahko prodajala drugo kvaliteto, vse ostale pa tretjo. Kljub takšnim pogojem, pa potrošniki kupujemo pogosto sadje in zelenjavo četrte kvalitete. Staro, ovelo, nagnito solato in sadje pač kupimo, ker je tisti dan ravno sobota in ker je treba jesti tudi v nedeljo. Pa še veselimo smo, če tistega, kar bi radi, ne zmanjka. Zato potrošnik, zdaj ko je reforma, vztrajno odklanjaj sadje in zelenjavo, ki je stara ovela in nagnita, ker mora biti tudi tretja kvaliteta te robe užitna.

In še nekaj! Dragi potrošnik! Kadarkoli se ti bo zdelo, da si plačal previsoko ceno, zahtevaj račun! Čisto pravi račun. In grede, ko boš šel mimo občine ga oddaj tržnemu inšpektorju. Čez nekaj dni pa se spet oglasi in povprašaj, če nisi morda plačal preveč in če se že ve v čigav žep je šlo tisto, kar si plačal preveč.

Rekel sem, da se je treba razumeti tudi na mero. Ko navali izsušeno ljudstvo v kolodvorsko restavracijo, so pipe za pivo neprestano odprte. Potrošniki pač kupujemo male ali velike vrčke piva, redkokdaj pa ve, koliko decilitrov tekočine naj predstavlja malo in koliko veliki vrček piva. Odkloni pene, ki jih porinejo predte na enem s-nem prstu piva na dnu vrčka. Preveč znanja naenkrat ni dobro. Zato naj bo današnje lekcije za vzgojo potrošnikov konec.

Svarun

Gostovanje v Bovcu

Ansambel narodnih plesov in pesmi Svobode »Tone Čufar« Jesenice, ki je gostoval 15. avgusta v Trbižu v Italiji in nastopil na tradicionalni prireditvi pred nekaj tisoč gledalci, se je odzval vabilu Turističnega društva v Bovcu in gostoval v Bovcu v soboto zvečer. Zanimiv in kvaliteten nastop plesnega ansambla ob spremljavi instrumentalnega kvinteta je dopolnjeval vokalni kvartet. Številno občinstvo, med katerimi je bilo mnogo tujih turistov, predvsem Nizozemcev, so jeseniški Svobodaši toliko bolj navdušili, ker plešejo vsak ples v drugi originalni narodni noši. Za nedeljo je bil predviden nastop v Kobaridu, ki pa je zaradi slabega vremena odpadel. Doma in v inozemstvu poznan in priznan ansambel narodnih plesov jeseniške Svobode, ki odigrava s podobnimi gostovanji važno vlogo v našem turizmu, bo skoraj odpotoval na daljšo turnejo po Italiji, medtem ko je komorni zbor povab-

ljen za 8. september v Pontebio v Italiji, kjer bo na tradicionalnem krajevnem prazniku srečanje po enega italijanskega, avstrijskega in jugoslovanskega zboru.

ZAHVALA

Kolektivu ponovčarskih zidarjev se pristočno zahvaljujem za darilo in nepozabno slovo ob moji upokojitvi.

Gasper Šolar

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«